

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oara 12 fl. a treia
oara 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Politica băncilor.

Două momente caracteristice vrem să înregistrăm din viața băncilor noastre: înmulțirea băncilor de concurență și stagnarea multor bănci sătești. Amândouă regretabile fenomene. Cel dintâiu e însă cu atât mai regretabil, cu cât îl provocăm noi cu voia noastră și de cele mai multe ori nu din motive prea binecuvântate. Al doilea e un rău, pe care îl produc împrejurările tot mai grele și mai nefavorabile băncilor.

În foile de zi, precum și în Revista Economică s'a accentuat de multe ori, că ar trebui făcut ceva pentru a împiedeca înmulțirea băncilor de concurență. S'a accentuat numai, fără a se spune, că ce e de făcut și fără a veni cineva cu o propunere concretă în privința aceasta. Constatarea oamenilor de specialitate, a ziaristiceii a fost unanimă, că înființarea unei nouă bănci acolo, unde este deja una și e pe baze solide, e nu numai superfluă, dar e primejdioasă și în contra intereselor noastre naționale. Până când anume ceialaltă își are terenul ei de operațiune și orientela ei, aceasta nouă, care se pune în coastele cele vechi, e îndreptată primo loco împotriva băncilor, pe care e așezată cea dintâiu, și rezultatul material la tot cazul e ruinarea uneia sau a celeialalte, sau că vor tânji amândouă. De cel moral nu mai vorbesc. De acesta vorbesc destul: declarațiile și contradecțiile, întâmpinările și reflexiile, ce le cetim pe la locurile deschise ale foilor publicate de șefii celor două partide beligerante. S'a constatat, că băncile de concurență sunt păgubitoare intereselor noastre naționale și cu toate acestea răsar ca ciupercile pretutindeni.

Când cetim prospectele trimise în numele înaintării noastre economice, nu vedem nici chiar printre șire, că în ce se va arăta aceia înaintare la înființarea băncii celei nouă? Va da poate bani pe mai mici procente, va mijloci arândări de moșii ori parcelări, va exploata păduri, ori va băga un capital oarecare pentru o întreprindere industrială? Nimic din toate aceste. Se înființează banca, pentru că așa pretind interesele celor lăsați afară din direcțiunea și comitetul de supraveghere și altele și altele ale băncii existente.

Și iată-ne la izvorul răului. Două partide își stau față în față, luptându-se cu toată îndârjirea una cu ceialaltă, una care e la putere și ceialaltă, care vrea să ajungă la putere. Și în felul acesta chestia nici nu s'ar ținea striot de politica băncilor, ci e mai mult o apariție socială, care se arată de altcum în toate chestiile noastre dela ordinea zilei. Că totuși mai strigătoare e în politica băncilor, e natural. Aceasta e partea, care e mai sensibilă pentru ficine.

Și răul se întinde mereu. Pe temă națională nu poate fi extirpat, pentru că de regulă, în hîmca nu sunt inferiori ca buni Români aderenții băncii celei nouă față de cei vechi, a căror inimă românească s'a arătat la atâtea ocaziuni. Pe altă cale înzădar e orice încercare de a pune o stavilă oarecare, pentru că a te mesteca între astfel de oameni îndușmăniți între sine, înseamnă a vărsa ulei pe foc.

Nu rămâne altceva, decât a sană răul din rădăcină și a fi cu considerare la toate împrejurările în politica băncilor. Când nu se vor mai ridica, sau nu vor mai fi bănci în serviciul unui grup sau a unui particular interes, ca să provoace deja dela început resensul celorlalți

preterați din motive foarte puțin acceptabile, când nu motive confessionale vor subversa în politica noastră de bănci, ci băncile se vor considera primo loco instituțiuni naționale și ca atari vor fi mai întâiu cu considerare la interesele de obște, atunci de bună seama, că se vor compune multe interese jignite și se va pune o stavilă și la multe filiale și bănci de concurență ridicate pe ascuns în numele *confesionalismului*...

Al doilea moment, pe care l-am relevat la început — stagnarea multor bănci — e poate în strictă legătură cu cel dintâiu. Vor mai fi ele și alte motive, pe cari ar trebui să le taxăm după ținut și împrejurări. Scopul nostru însă e, ca să constatăm, că multe bănci nu mai au circulația și frecvența, la care s'au așteptat acționarii la început. Sunt astăzi destule, cari nu mai au lipsă de reescompt, pentru că aproape nu mai au cui da împrumuturi nouă. Pe de altă parte depunerile cresc mereu. Sunt bănci, cari au mari depuneri la bănci mai mari, de unde ridică 5% ca ele să plătească 6% la deponenți. Așa au ajuns la un interesant echilibru, din care de nu vor eși pe altă cale, va trebui să-și sisteze orice activitate.

Obștea românească însă de loc să nu fie îngrijorată pentru stagnarea aceasta. Noi credem, că am ajuns tocmai la pragul unei regenerări economice și că timpul e așa de aproape, încât mai că-l putem prinde cu mâna, când banului va trebui să i-se dea o altă circulație, ca să-și aducă roadele sale. Și atunci se va simți numai importanța colosală a băncilor noastre. Când cele multe bănci sătești vor căuta la lipsurile locale și vor risca capitale pentru întreprinderi economice și industriale, atunci vom fi intrat numai în aceea epocă, pe care o

așteptăm de mult și care nu mai poate fi departe.

Căci adevărata politică financiară a noastră ar trebui să fie îndreptată într'acolo, ca toate lipsele noastre de acest soi să fie provăzute de noi prin banii, oamenii și mijloacele noastre. Și până când băncilor noastre le e mai ușor împrumutul cambial și ipotecar, până când acesta e asigurat și se rentează, partea aceea principală va fi tot neglijată. Indată-ce însă se va resimți o stagnare generală, va trebui să se gândească direcțiunile la alte isvoare de venit rentabile și pentru ei și pentru oameni. Și deodată cu aceasta politică de regenerare se vor curăți de pe multe sate lipitorile, cari azi trăiesc ușor, bine din nepăsarea noastră.

Institutele noastre de învățământ.

Programa școlii civile gr. cat. de fete din Beiuș, redactată de Vasile Ștefanică, directorul școlii și director gimnazial,

Incepe cu un „Cuvânt de deschidere la festivalul de amintire al marelui Fundator și Patron Episcop Mihail cândva Pavel“ rostit de profesorul Ilie Stan, spiritualul școlii. E un frumos prinos de recunoștință acest cuvânt de deschidere. La capitolul al 2-lea se dau regulile ortografiei române;

capit. 3 cuprinde planul de învățământ, iar 4 cetirile și temele „scripsale“ din limbi. De ce „scripsalele“ și nu teme scripturistice, ori deprinderi stilare exerciții etc., — scripsale“ chiar de loc. Corpul didactic stă din 10 profesori, în semestrul al 2-lea a mai fost aplicată la această școală Dșoara E. Ștefanică, de profesoară „ajutorială“ (?). Suma totală a orelor de peste săptămână a fost 111. La școala de fete din Beiuș locul planului de ore — orarului — îl are *Ordul orelor*. — Date statistice: Inscrise cu începutul anului școlar 117, clasificate la sfârșitul anului 110, dintre cari cu succes eminent au fost 25, cu foarte bun 19, 36 cu bun, 26 cu îndestulitor, 1 cu o secundă, iar 3 cu mai multe. La purtare au obținut laudabilă 67, bună 41, 2 corâspunzătoare.

Școala de fete din Beiuș este în strânsă legătură cu internatul Pavelean. „Personalul“ conducător și educător al Internatului se compune din un rector și curator, un spiritual, două profesoare-prefecte, mai multe guvernante și institutoare, cari au condus și supravegheat elevele în vreme liberă, în timp de recreație și de studiu. Din raportul Internatului constatăm cu bucurie că limbilor străine — franceză și germană — li-se dă o importanță deosebită, ținându-se conversații sistematice în acele limbi. E foarte bine așa și ar fi de dorit să se introducă în toate internatele de fete și de băieți conversarea obligatoare în limbi străine. Instrucție în muzica instrumentală au primit 40 eleve. — De încheiere o dorință: *Programa școlii de fete din Beiuș ar putea fi scrisă într'o limbă românească mai bună, mai frumoasă și mai literară.* sp.

Corespondințe.

Scrisori făgărășene.

Viața prin Făgăraș. — Despărțământul Asociațiunii doarme. — O școală comună. — O dorință.

În mândrul oraș al ducilor de Făgăraș totul e liniștit, toate sunt în pace. Nici un sgomot extraordinar nu turbură această liniște patriarhală. Fiecare își vede de treburile sale și nimeni nu-și bate capul cu nevoile altuia. Cine vrea să învețe, cum se duce o viață tihnită, fără gânduri, vie numai în Făgăraș și se va convinge, cât de pacinic merg lucrurile pe aici.

Vinerea, când e târg de săptămână, pare că se mai deșteaptă orașelul, căci venind preoți, dascăli și alți domni ai satelor, băjbăie în dreapta și în stânga pe ulițele înghesuite de tot felul de om și mai schimbă două trei vorbe, de se întâmplă să dea față cu vre-un orașan. Dar și acest murmur trece curând și orașul rămâne în aceiași liniște mormântală, cum a fost mai înainte. Trebuie să fi sătul bine până ce dai de vre-un domn de ai noștri, cu care vei fi având ceva afaceri.

Cam așa se trece viața prin Făgăraș, unde toți sunt frați și pretini vechi, care pretinie n'ar strica-o pentru lumea asta, chiar și când pretinul său fie ungar, fie jidan ori de alt neam, n'ar mai păzi legile pretiniei, ci le-ar bajocori și ar rade de el.

Pe când din toate părțile se aud glasuri vesele în urma prelegerilor și conferințelor, ce se țin în diferitele despărțăminte ale Asociațiunii, singur despărțământul Fă-

FOIȚA.

Cântec.

Prin sita zării-ncet se cern
Mărunții stropi de ploaie
La geam salcâmii fără flori
De vânturi se îndoaie...

Și vântul urlă mănios
Un imn de pribegie
E rece odăița mea
Și plină de pustie...

Doar genele de-mi ard în foc
De lacrimi cristaline
Când amintirea-mi spune...-ncet
De zilele cu bine...

O. Hulca.

Musafiri de noapte.

Zugrăveam biserica din Târgu-Frumos și primarul târgului mă găzduia în casa dnealui, albă, cu brățări sinelui și cu geamuri orbite de câte un rând de perdele de creton. Ograda era mare, ca a gospodarului de mâna întâia. Din șoldul casei, ca în podul palmei, sună în vântul lui Iulie, o fâșie de porumbiște înaltă. O curelușă de drum se năcăjia să atingă biserica, pe care o zugrăveam, iar în potriva clopotniței scilepea în muchea razelor vâratice, ca o teacă de nichel, un părăiaș peste care trecea o punte de brad. Ograda bisericii era ca un grumaz dreptunghiular, care lega târta primarului de stomacul costeliv al Târgului-Frumos.

Domnul Călin, primarul, cu un sfert de ceas înainte de a pleca cu brișca la Iași, veni la mine la biserică, se urcă pe șchele, mă trase de halatul de dril și strecurându-mi în mână un revolver ruginit cu șase focuri în șopti că va pleca la Iași fără să știe nime, căci în casa sa de vâlătuci, e îngropată o parte din averea târgului și asta o știau toți cei cu gândul de diavol.

— Fii pe pace Die Călin, las'pe mine, vai de mine să n'am eu grijă de atâta? Noaptea intră pe bariera târgului mai de vreme ca ori când. O lună curată și rotundă de s'o sâruti, lunecă încet—încet, pe catapi-teasma pistruită de aștrii. Pe cele două fețe

ale clopotniței, se zdrobeau în linie dreaptă, plăci de argint și plăci de catran.

Mirodeniile se ridicau în fire oboșite, străvezii, din jilava cădelniță a pământului. În bucătăria care era legată veșnic de casă printr'o sârmă cu clopoțel, dormia baba, îngrijitoarea averi vâduvului plecat la Iași și cu un ziuș care prăsiă via.

Ușa de la tinda casei, era o ușă care amiutea veacul de mijloc, veche, cu nituri și stinghii încrucișate de fier, cu lăcat de zece ocale, prinsă în ușori tociti.

Trăsei zăvorașul încetinel. Strivii mucul luminării între degete și mă culcai între perinele care păstrau un iz de mucegai. Gândurile mele istovite nu zburau prea departe, ci ingenunchiau alături, între chilimurile înflorate din perete, pe care luna le vâruea. Într'un târziu se auzi pe prispă un târșăit de opincă. Zgomotul infundat perfirându-se pe după geamuri, ca subt o apă, se strecură în inima-mi ca o sârmă sucită fără zăbavă. Pulsația îmi era slabă. Tâmplile îmi strângeau laturile capului, ca două capace ale unui vas, în care ai gonit aerul. De aș fi încercat arcul revolverului, mi-ar fi fost frică de tunetul buzei de oțel. — Mă dădai jos din pat, mă târăi de-alungul scândurilor și putai privi pieziș printre cutele perdelei de creton. Luna schiță contururi sălbatice; un piept ciolănos, o gușă creată, un obraz cu o conformație groaznică, pe care spânzură o mustață uriașă care creștea, un șerpar bătut în bumbi

găraș își doarme somnul veșnic (se pare). Până și ținutul lui Mangra și îndepărtatul Sătmar dau semne de viață; ba nici Maramurașul nu se lasă, și numai Țării Oltului nu-i e dat să se încălzească de sfaturile înțelepte și povețele bune ale conducătorilor ei. Despărțământul Asociaț. din Făgăraș și-a ținut adunarea de constituire în Recea, unde nefiind nimic de înregistrat la dosarul activității, ușor s'a trecut la alegerea comitetului, cu care ocaziune fără să se mai facă vre-o deosebire între activi și neactivi, între adevărații muncitori și între secerătorii numai de glorie și mărire, s'a ales tot comitetul cel vechiu, neluându-se în socotintă munca cinstită și dreaptă, ci numai dignitatea și aerul de senator al unuia ori altui membru din comitet; iar de atunci o tăcere adâncă s'a instăpănit asupra despărțământului. Nime dintre cei aleși nu se gândește la aceea, că baremi de rușinea lumii, dacă nu pentru liniștea-ți proprie, să facă ceva, nu, căci puși fiind în fruntea Asociațiunii, toți îi cunosc de naționaliști însuflețiți, muncitori harnici, cari atât cu vorba, cât și cu scrisul se luptă și nizuiesc pentru deșteptarea poporului de sub ocărmuirea lor.

Și vai, mult mai e de lucru! Poporul de pe Olt fiind dus mare parte la America și însușindu-și niște obiceiuri striccate și rele, a molipsit și pe cei de acasă, așa, că rând pe rând pier vârtuțile și datinele bune, de cari au fost călăuziți strămoșii noștri. În multe locuri piere căsnicia bună de altă dată, în altele cultivarea pământului și diferitele ocupațiuni încă și acum sunt în o stare destul de primitivă, deși ar putea fi altcum.

de alarmă, în care scăpără la lună, lama strămbă a unei securi.

O voce găfâi:

— Spargem măi Gligore, sau ce facem?

— Hi...

În minutul acela părea că sufletul din mine e înlocuit cu un altul, rar, uimitor, care îmi dădea ghes la veriga clopoțelului. Clopoțelul își risipi măruntul său strigăt de alarmă prin straturile nopții! Răii neștiind seama casei, credeau că sunetul e în legătură cu vre-un blăstămat de telefon și una câte una urmele se risipiră. Descuind ușa întrebai baba care lungi gâtul în tindă, dacă nu cumva doarme ziuașul. Ziuașul răsări dumirit, privind muchea sapei pe care o ținea între degetele încheștate. Merserăm în dosul casei la pândă și cucuruzul desfoiat și uscat în drumul lor ameuțit, foșnea ca niște coli de hârtie agitată. Revolverul meu începui să funcționeze în direcția aceea, repezind ținte de vâpâi. Răsuflam mai în voie.

Când sosi Dl Călin dela Iași, îi dovedii cu un frumos martor cele întâmplate. Martorul era un ciomag ghintuit pe care-l uitaseră fioroșii, pe prisă. Pe ciomag era săpat ca pe o columnă de peatră fel de fel de chipuri năzdravene, șerpi, faraoni, sirene și însuș numele prea cuviosului său stăpân.

Și astăzi îmi joacă în auz zisele primarului Călin:

Ai scăpat ca prin urechile acului... păi nu știi Dta cine-i Gligore fost străjarul comunei? Spaima ținutului... da bine că scăpași, că prav se alegea de Dta.

C. Seche.

Și-apoi câți tineri dornici de muncă n'ar vrea să contribuie la luminarea poporului, dacă cei puși în fruntea despărțământului le-ar face posibilă validitatea puterilor lor intelectuale! Cât de bine le-ar sta domnilor noștri, ca nu numai în zile noroase pentru ei, să aierge la coliba țaranului, ci și în vreme senină să calce iarba satelor și să ducă o inimă caldă și iubitoare, un suflet curat și nobil, ce bate pentru nevoile poporului! Cât de ușurat s'ar simți poporul în năcazurile, ce vin cu grămada, dacă advocații spre pildă le-ar mai da sfaturi cum să-și întocmească lucrurile, ori preoții le-ar pune înaintea ochilor mai mult grija sufletului, decât a trupului, sau învățătorii le-ar spune despre isvoare nouă de câștig, ori despre îngrijirea mai bună a celor ce le au și despre altele de felul acesta! Dar până acum nu se face nimic așa ceva. Nu, căci domnilor noștri le trebuie numai titlul de glorie, cinste înaintea lumii, iar de ai săi nici că le pasă. Ce-am eu cu țaranul acela, ce mă doare pe mine de năcazurile lui — își vor zice mulți din cei ce s'au îmbiat la munca pentru deșteptarea poporului, — îmi am ale mele, încolo tune și trăsnească, puțin îmi pasă.

Dar rogu-vă, până când va dăinui starea asta de lucruri? Până când se umblă cu doi bani în trei pungii și până când se seceră lauri de glorie fără nici o trudă și osteneală? Vreau domnii noștri să-și vadă pe frații dumnilor înotând în cea mai neagră mizerie? Nu simt conducătorii noștri, că poporul în loc să se alipească din ce în ce mai mult de ei, se departe tot mai tare hulin și blăstămând pe cei ce nu-i dau mână de ajutor, deși ar putea să dea? Nu-și dau seamă fruntașii desp. Asoc., că e timpul suprem de a lumina și deșteptă pe cel rămas la coarnele plugului, dacă vrem să mai dăinuiească Românul pe plaiurile acestea și nu numai atât, ci să fie un popor tare și vânos, de tăria căruia să se frângă orice putere vrășmașe?

La sate deci fruntași români, la muncă din toate puterile, conducători români, dacă vreți să mai fiți bărbați cu durere pentru neam!

*

În apropierea Făgărașului, pe drumul ce merge spre Sibiu se văd niște clădiri mărețe, ce sunt destinate pe seama școlii comunale. Aceste clădiri, aparținătoare comunei Dridif, s'au ridicat cu multe cheltuieli în urma neînțelegerilor fruntașilor de acolo, cari nu și-au dat seama de marea pagubă, ce o fac neamului și limbei românești. Acum pot muri fericiți acei uități de sine, cari au insistat pe lângă ridicarea școlii comunale, viitorimea le va ridica statue de năsip, în semn că și-au împlinit chemarea de luminători și sfătuitori ai poporului.

*

O viață nouă, cu alt cer, alte lucruri — așa cred — singură o adunare populară a tuturor Oltenilor ar mai putea aduce. Multele nelegiuiri, ce s'au săvârșit și se fac din partea stăpânirii numai un protest al tuturor Oltenilor le mai poate înfrâna încâtva. Diferitele pedepse, bătăi și bajocuri de tot felul, cari se țin lanț în părțile Făgărașene, trebuiesc împedecate prin gura tuturor.

De aceea toți dorim o adunare a tuturor Românilor din Țara Oltului.

O, de ni s'ar împlini această dorință!

—eo.—

Din Torontal.

Cenadul mare 4 Aug. n.

Suntem încă sub impresia momentelor de înălțare sufletească ce ni le-a procurat frumoasa serbare din 30 Iulie a. c. când s'a sfârșit și așezat crucea pe turnul bisericii gr. catolice din Cenadul-mare.

Din momentul când s'a pus temelie acestui sfânt lăcaș am simțit, că ne-am trezit la o viață nouă. Deodată cu ridicarea zidurilor zi de zi se mărea și bucuria noastră care ne înalță sufletul. Și aceasta culme a însuflețirii o am ajuns în ziua de 30 Iulie, când s'a așezat crucea pe turnul bisericii. Solemnitatea acestui act a fost ridicată mult prin frumoasele ceremonii obișnuite prin aceste părți la astfel de ocaziuni.

Duminecă în 30 Iulie la 4 ore d. a. cete de popor se adunau la capelă și pe la răspântii simțând că are să se săvârșească un lucru însemnat.

La un semn dat întreg poporul adunat se așează în rânduri cu copiii și fetele de școală, și sub conducerea învățătorului Romul Luțai, în frunte cu fanfara meseriașilor germani din loc, pornesc după nașul crucii, fruntașul țeran Dimitrie Nedelcu și soția sa.

Percurgând acest frumos convoiu strada principală, a deșteptat pe toți locuitorii comunei, cari inundau străzile curioși să vadă o serbare atât de frumoasă.

Reîntorcându-se cu nașul la capelă, s'a început partea religioasă a acestei serbări. Crucea așezată până aici în capelă a fost dusă cu toată solemnitatea în procesiune până la biserică cea nouă. Înainte mergeau băieții de școală, fete îmbrăcate în haine albe duceau crucea, după care veneau preoții celebranți: M. On. Georgiu Muntean protopop tractual și Victor Deciu preot local, apoi nașul și în urmă mulțimea poporului adunat ca la 2000 de oameni.

La biserică iarăși o mulțime de curioși așteptau, și fanfara, care la intrarea în grădina bisericii a intonat un imn religios. Sosind la fața locului, s'a făcut sfințirea apei, apoi s'a sfințit crucea prin M. On. Domn protopop, care a ținut o scurtă predică despre însemnătatea sfintei cruci, adresând și nașilor câteva cuvinte elogioase.

Cântările le-a executat o seamă de cântăreți aleși sub conducerea învățătorului Romul Luțai.

După acestea crucea a început a se ridica spre înălțimea turnului în sunetul cântărilor duioase și a muzicii, până ce ajungând punctul cel mai înalt, a fost așezată ca o podoabă prețioasă, care dominează întreaga împrejurime, ca un simbol, în care e intrupată credința și aspirațiunile noastre; celor buni spre mângăere, iar celor răi spre rușine. Și cu aceasta și-a terminat partea religioasă a acestei serbări.

Dupăce măestrul s'a făcut datorința și împlinit obișnuitele ceremonii la astfel de ocaziuni, poporul sub conducerea învățătorului cu muzica în frunte a condus pe naș în curtea școlii, unde nașul a așteptat pe măestrul și pe alți oaspeți.

Astfel a decurs aceasta serbare frumoasă, care ori cum o am privi a fost un moment însemnat în viața poporului din aceasta parohie; un semn prin care am dovedit tot mai mult existența noastră în aceste părți, prin care am impus respect și am deșteptat admirațiunea acelor, cari până aici ne credeau neputincioși și umiliți.

— Vide. —

Reviste.

America. Tot mai multe știri sosesc despre mizeria ce-i așteaptă pe emigranți în America.

Mai de mult era lipsă de lucrători, iar acum e lipsă de lucru. În America de prezent cel mult numai de muncitori de câmp ar fi lipsă. Conziderând însă, că modulele de producțiune economică sunt în America cu totul diverse de ale noastre, precum și împrejurările, că munca zilnică e acolo de o durată cu mult mai mare, decât a noastră — azi America nu mai poate avea nici un farmec pentru emigranți.

Referințele muncitorimii din America de Nord s'au foarte stricat în vremea din urmă. — E oficios constatat, că d. e. în Newyork sunt pręste o sută mii de oameni fără adăpost și fără bucătura de lipsă. Se susțin din mila altora. — Sunt apoi foarte mulți acei emigrați, pe cari li susțin rudeniile, deoarece nu pot fi aplicați.

Cauza lipsei de lucru e a se caută în apropiata alegere de prezident, căreia de comun îi premerge întotdeauna un fel de criză, respective nesiguranța în economia națională. Dealtcum și reîntoarcerea multor emigrați dovedește îndestul etichete referințe de ocupațiune în America. — Numai acum patru ani s'au mai reîntors atâția, câți au părăsit America în restimpul ultimelor treisprezece luni. Numărul celor ce au sosit în anul din urmă la Newyork încă arată o scădere de 163.318 față de anul trecut.

Afară de aceea autoritățile concernentă se îngrijesc, ca să se pună cât mai multe piedeci, spre a micșora numărul celor ce se îmbulzesc spre America. — Pe mulți îi reînapoiază simplaminte, sunt apoi și mai mulți aceia, pe cari îi opăcesc vreme îndelungată sub pretextul cercetării preventive.

În fața atâtor năcazuri, cei cari comunică zilnic cu poporul, ar face bine, dacă l-ar lumina cât mai intensiv asupra nesiguranței și amă-

răciunei, care așteaptă pe cei-ce în neorientarea lor ar mai cred și azi, că America e dunga raiului pământean.

Anglia. Ziua de 10 August n. c. a devenit o zi epocală în istoria politiceii engleze. — Camera lorzilor — sau a magnaților, cum i-am zice noi — a votat și ea proiectul de vetobil, în urma căruia se retează o însemnată parte din drepturile de până acum ale lorzilor.

Vetobilul acceptat în ședința de Joi cu 131 voturi împotriva alor 114, o spune expres, că senatul lorzilor nu va putea respinge, nici modifica proiecte financiare votate odată în parlament; ba acelaș vetobil o spune și aceea, că regele sancționează și acel proiect de lege, pe care dieta l-a votat în decurs de doi ani în trei sesiuni consecutive — chiar și atunci, când camera lorzilor l-ar fi respins și a treia oră.

E evident astfel, că puterea lorzilor a fost înfrântă într'un mod, cum nu s'au așteptat. În cele financiale au pierdut ori ce ingerință asupra deciselor parlamentului, iar în hotărârile de altă natură pot cel mult numai amână sancționarea preanaltă.

Mulți se întreabă deja, că oare între împrejurările aceste preste tot ce rost mai are senatul lorzilor.

— La tot cazul reforma aceasta engleză este un puternic memento al vremii. Și de vreme-ce legislația engleză a fost și e privită întotdeauna ca un model de legislație modernă, valorile, ce s'au răscolit astfel în Englitera, sigur nu vor rămâne fără de răsunset în celelalte țări europene. Mai ales, că neîndestulirile în jurul legislației sunt în toate părțile cât se poate de mari.

E prea firesc, că schimbarea repentină din Anglia să producă mult rezon în cercurile de sus. Cunoscută fiind însă maturitatea și buna chibzuială a Englezilor în toate afacerile publice, se poate deja povesti, că aceasta reformă sănătoasă își va afla cât mai curând toate simpatiile de lipsă, și va fi ceea-ce trebuie să fie: garanța unei satisfacții generale în inimile tuturor fiilor Britaniei.

E vorba numai, că oare pilda aceasta, fără îndoială sugestivă, cum va trece și în conștiința celorlalte legislații europene, — unde multele milioane așteaptă deja de mult însetate un zorit de lume nouă.

Noutăți.

Redacționale, Fiind Sâmbătă sârbătoare, Schimbarea la față, foaia apare, în loc de ieri, azi, și cu un supliment de două pagini; iar nrul proxim Marți d. a.

Majestatea Sa Impăratul și Regele apostolic Francisc Iosif împlinește Vineri în 18 August n. al 81 an al vieții sale destul de sbuciumate. Suit pe tron în vârstă tinăra și având parte de zile foarte grele, Majestatea Sa, dăruit de Dumnezeu cu o sănătate viguroasă și cu o minte limpede, a ieșit norocos din toate încurcăturile acestea, spre binele numărăoaselor neamuri, cari stau sub sceptrul glorioasei case de Habsburg. Dăruiască Dumnezeu Majestății Sale cel puțin pentru restul vieții zile mai senine și liniștite!

Sfinția Sa Pontifcele Roman e deja convalescent. I-au încetat ferbințele și se simte bine. Deocamdată e oprit dela ori ce muncă spirituală. Doarme mai bine și petrece foarte liniștit. Criza a trecut.

Consistor plenar arhidiecezan s'a ținut în Blaj la 15 August, la care au luat parte pe lângă asesorii consistoriali și următorii protopopi: *Ioan Moldovan* din Mediaș, *Iuliu Montani* din Zlatna, *Iosif Costin* din Turda, *Iosif Lita* din Iclod, *Ioan Maior* din Aiud, *Elie Câmpean* din Gyergyószentmiklós, *Emil Pop* din M. Uioara, *Artemiu Boeriu* din Casonul mare și *Ștefan Sándor* din Odorheiu. — Au fost primiți în Internatul Vancean de băeți 141 din 184 de concurenți, iar în Internatul Vancean de fete 50. — Clerici au fost primiți dintre 43 concurenți următorii 27: *Ovidiu Hulea* din Galda de jos pentru Seminarul central din Budapesta, *Ariton Pescariu* din Ciufud, *Ioan Modrigan* din Segaja, *Octavian Modorcea* din Grid, *Alexandru Precup* din Șeușa sac., *Iuliu Ionaș* din Sântimbru, *Ioan Spătar* din Frăua, *Ioan Lia* din Herseni, *Eugon Ciungan* din Alecuș, *Aug. Dumitrescu* din Șard, *Aron Ignat* din Chiucișiu, *Ioaniță Ciufudean* din Veza, *Vas. Mureșan* din Mediaș, *Ioan Mărginean* din Bogatul român, *Ioan Bălu* din Petridul de jos, *George Marie* din Măgura, *Octavian Pop* din Copăcel, *Ioan Câmpean* din Gy. szt. Miklós, *Ioan Petean* din Jucul nobil, *Ilie Stănilă* din Apoldul de jos, *Traian Fodor* din Cacova, *Ioan Ciortea* din Beldiu, *Nicolae Deac* din Vidrasău, *Lăurean Maior* din Ulieșul mare, *Victor Micu* din Sevestreni, *Emil Ștefanuț* din Feldru și *Ioan Anca* din Bagin, în Seminarul arhidiecezan din Blaj.

„**Revista politică și literară**“ a apărut, în nrul 9—10, având în frunte un reușit portret al dlui Iorga, și un interesant articol din prilejul aniversării a 40 ani a nașterii. Mai publică apoi articoli interesați iscăliți de M. Străjanu, Grigorovitză, Corneliu Moldovan ș. a.

Serbările culturale dela Blaj.

Vestim cu bucurie cetitorilor noștri, că la serbările culturale dela noi și-au anunțat deja participarea toți Ilustrii Achierei ai bisericilor române. Afară de aceea un public numărös și ales, cum nu s'a adunat cu nici o altă ocaziune. Astfel zilele de sărbătoare dela Blaj vor câștiga foarte mult în măreția și splendoarea lor.

In loc de cunună eternă pe sicriul fecitei Felicia Radu, dl. dr. Alexandru Pop, medic arhidieceșan a contribuit 10 cor. la *fondul orfanilor meseriași* și 10 cor. la *fondul casei împreunate cu hală de vânzare a Societății meseriașilor români din Blaj*. Tot în loc de cunună pe sicriul regretatului nepot I. Doctor Dl. Dr. E. Doctor, medic în Viena a contribuit cu 10 cor. la *fondul Societății meseriașilor români din Blaj*.

Tipografia „Concordia“. În Arad s'a deschis o nouă tipografie românească. Acest atelier grafic formează proprietatea ziarului „Românul“ și al foiei populare a partidului: „Poporul Român“. Tipografia de subț întrebare are afară de mașina mare, cu care se tipăresc organele publicistice ale partidului nostru național, încă două mașini nouă, și apte pentru executarea ori căror lucrări grafice.

Lumină din România. Cetim azi, că Brașovul e pe cale a-și înlocui iluminarea de gaz cu lumină electrică. Senatul orașenesc, afirmative, a primit ofertul firmei Lahmayer, care își are stabilimentele electrice în Sinaia și Câmpina, deci în România. Firma s'a apucat deja de lucru.

Vulcanul japonez Asama Yama a erupt alaltăieri. Treizeci turiști și-au pierdut viața.

Primatele României. „Keleti Ertesitő“ din Budapesta afirmă, că în cercuri românești bine informate s'ar vorbi despre apropiata trecere a mitropolitului Mețianu din Sibiu la scaunul de primat al României. — „Telegraful Român“ din Sibiu, fiind autorizat, desminte categoric șvonurile aceste.

Cifre din Kecskemét. Cercetarea oficioasă a aflat în Kecskemét 3933 case ruinate. Din 11000 case nici una n'a rămas întreagă. Paguba întreagă se urcă la 8,963.126 cor., dintre cari 1,753.357 coroane revin în paguba orașului, 1,730.994 statului, bisericii și altor zidiri comune, iar singuraticilor 5,478.775 coroane. Până eri le-a sosit în ajutor 278.478 coroane, 30 fileri, care sumă s'a pus la instituttele finanțiare spre fructificare până la timpul împărțirii.

Trei copii sănătoși. Maria Pușcaș a lui Ilie Pușcaș din Roșia de Săcaș a născut 3 copii: 2 fete și un fecior. Toți trei sunt deplin sănătoși; așșderea și mama lor. Până avem astfel de mame, nu ne temem, că vom pieri.

Circulația străinilor în Budapesta. La Budapesta s'au abătut în decursul unei trecute 10.662 străini din alte țări și 43.788 străini din provincia.

Dr. Felix Jules, directorul spitalului *Sta Gertrud* din Belgia spune: „După experiența mea apa natural amară *Francisc Iosif*, este una dintre cele mai bune purgative și întăritoare de stomac“. Se află în farmacii și spețerii. Direcțiunea de transport în Budapesta.

Blajul. Sub acest titlu dl. Dr. *Ioan Rațiu* a scos o foarte interesantă broșură de preste 90 pagini, cuprinzând notițe informative privitoare la trecutul și prezentul Blajului. Cartea s'a scris din prilejul serbărilor culturale, ce se apropie. Se poate procura la librăria arhidieceșană din Blaj (Balázsfalva) și la autor. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto. Vom reveni asupra ei în numărul proxim.

Holera. S'au constatat din nou mai multe cazuri de holeră în Triest. În Constantinopol s'au ivit 83 cazuri, dintre acestea 24 de moarte. În Algir de-asemena a izbucnit epidemia. Au fost mai nou cazuri de moarte epidemică în Ipek 28, în Diakova 12, în Novibazar 8, în Sienica 7, în Mitrovița 13 ș. a.

De pe vremea Romanilor. La zidirea unei case din capitală, pe strada Vienei, în decursul săpării, muncitorii au aflat hărături și vase de peatră de pe vremea Romanilor, și mai multe cataramă valoroase.

Orașele ungurești. Recenzământul de pe urmă prezintă 18 orașe ungurești cu cel puțin 50 mii locuitori. Toate orașele ungurești — 138 la număr — au avut în 1787 laolaltă 915.000 locuitori, iar în 1910 deja 3.712.792 suflete.

Prigoniri în Portugalia. Știri telegrafice vestesc, că în jurul inventarizării bunurilor bisericesti din Portugalia se ivesc tot mai multe ciocniri. Din pricina organizării rezistenței au fost deținuți până acum 20 preoți.

Mare grevă în Anglia. Muncitorii de porturi au declarat grevă generală mai întâiu în Londra, apoi în Liverpool. În Londra se părea la un moment, că greva a încetat. Fiind însă demisionați mai multe mii muncitori, greva s'a reînnoit. În districtul Bermud d. e. țiu grevă 14.000 muncitori. — În Liverpool a fost între polițiști și greviști o ciocnire sângeroasă, cași care nu s'a mai pomenit. — În cele din urmă setul a nadat ce tire legii statorite în contra răsculaților și a ordonat miliție la fața locului. Capătul păruelilor, ce s'au trăgănat până târziu noaptea a fost, că vre-o două sute cincizeci oameni, mai vârtos polițiști, sunt răniți.

Rectorul universității din Atena, Lambros Spiridon, a sosit la Budapesta, unde în biblioteca orașului își adună date referitoare la națiunea grecească; în special date privitoare la traiul și trecutul negustorilor greci veniți din Macedonia în Ungaria.

Sclavi — și azi. S'a constatat, că pe colonia portugală San Thome due și azi soarte de sclavi peste trei mii negri de Kongo, deși guvernul portugal declarase, că nu mai tolerează sclăvia. — Guvernul belgian va întreveni în chestie la guvernul din Portugalia.

Vifor și caniculă. Pe când la noi vin zilnic vești despre ploi și vifore în multe părți, pe atunci din streini se semnaleză călduri caniculare din toate părțile. — În Paris d. p. termometrul arată zilele acestea 36 și 37 grade. Mulți s'au îmbolnăvit de insolatie. Sunt și cazuri de moarte. În Roma s'a urcat Sâmbătă termometrul la 43 grade în umbră. — Aceeaș căldură mare se vestește și din Londra și Madrid. În America se urcă zilnic temperatura. Mai mare însă decât în toate locurile pomenite e căldura în Berlin. — Aci insolatiile sunt foarte frecvente.

Viaicu la Blaj. Renumitul aviator român, compatriotul nostru Aurel Vlaicu va sosi Luni la Blaj împreună cu noul său aparat, spre a lua dispoziții pentru sborul de Marți în 29 crt.

Africa în Lugoj. Cetim în „Drapelul“: Nu te speria iubite cetitor, căci nu vorbim de călduri tropicale. Trece canicula, mai câteva zile și începem să ne vâierăm de frig. E vorba numai de un scandal, care l-a provocat o caravană din Africa, oprindu-se pe 2 zile în Lugoj, să-și arate producțiunile. Poporul a arătat un deosebit interes, adunându-se ca la adunările populare. Nici vorbă, și-au făcut harapii reclama, preumblându-se ziua întreagă pe stradă, așa, că Joi seara publicul a inundat grădina otelului „Concordia“. Poliția nu a mai putut face ordine. Ceice au plătit numai loc de stat s'au suit pe coperișul saletului și pe mese și scaune, ocupând și locurile plătite bine ale inteligenței din loc. A fost mare gălăgie și adevărat dezastru în mobilierul din grădina. Ne așteptam baremi la niște producțiuni interesante. Când colo nimica toată. Din punct de vedere etnografic încă nu s'a rentat. Am văzut câteva tipuri de negrii văzuți din Sudan (?) și vre-o doi arabi. Așa ne-am plictisit până cătră orele 11 și 1/2, când apoi fluerăturile și protestările au pus capăt comediei. Ce nu-ți face reclama!

„Icoane din luptele Bisericii“. Preotul *Virgil Pop* din Gârliște a răscumpărat patru exemplare cu 11 cor. 60 fil.

În Rusia guvernul va lănză mai aproape un circular, prin care va opri tuturor ovreilor agonisirea de imobile pe intravilanele orașelor. — Afară de aceea va restringe și creditul ovreilor la băncile de stat.

Eri au sosit la Orșova pe vapor două sute optzeci oficeri sârbi și ruși, precum și o seamă de aristocrați din Rusia. După o zi de întretinere pleacă în Rusia.

Fluerând. La gara din Timișoara un flăcău își amuză prietenii în apropierea uși întredeschise a vagonului, fiind deja trenul în mișcare. Din neabăgare de seamă a căzut din vagon și și-a spart craniul.

O bandă de hoți. În munții Făgărașului s'a ivit de curând o bandă de hoți. Banda e bine organizată. Cei vre-o șaptesprezece inși, tâlhari renumiți și de o rară temeritate, inspiră teroare în întreg ținutul de pe sub munte. Au puștile cele mai moderne și nu de mult au cutezat a se ivi și în drumul de țară, unde au jefuit pe mai mulți călători. Sedinul lor pare a fi în munții Cârțișoarei, de unde fac excursiuni în satele din apropiere și jefuiesc oamenii. Spre urmărirea bandiților au sosit de curând 200 jandarmi și o companie de honvezi. Pâna acuma însă nu s'a putut da de urmele lor.

La Segedin au spânzurat Vineri pe un flăcău pentru omor și jaț. S'a susțernut prealabil recurs pentru agrățiare la Maiestatea Sa Monarhul. — Regele însă a aflat cu cale să nu se pună piedecă justitiei.

Încontra acelor de pălărie. Oficiul de poliție din Berlin a dat ordin strict, în care amenință, că pentru rănile cauzate prin acele de pălărie ale femeilor se va aplica pedeapsă până în doi ani închisoare și amendă în bani până în sase sute mărci.

Posta Redacțiunii.

Tinerii români din Sătmar. Vă flicităm pentru entuziasmul cu care lucrați la deșteptarea poporațiunii din acele părți și regretăm, că nu putem publică corespondința, deoarece ați publicat-o deja din cuvânt în cuvânt în alt ziar.

M. P. Șiria. În numărul de azi se pot vedea cele întrebate.

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

63

Mazko merge împreună cu Jaghienka la biserică să aziste la misa ce s'a făcut pentru sufletul abatelui. Episcopul l-a invitat la prânz și de el și pe Jaghienka și i-a primit cu cuvintele:

— Abatele ți-a lăsat ție de moștenire întreagă averea cu excepțiunea Zgogelitzului, care va forma proprietatea Jaghienkei.

Mazko s'a bucurat de vestea aceasta, dar încurând i-a dispărut de pe obraz bucuria, când păși în odaie Alexandra, căci observă și pe cavalerul Kuno Lichtenstein, care eră cât p'aci să decapiteze pe Zbisko.

Și eră să-l sugrume el, dar și-a adus aminte, ca nu cumva să fie trimis, ca atunci când a convenit cu el pe drumul dela Tyniec.

Se duse mai bine la principesa, care îl cunoscă numai din epistola pe care o scrisese marelui magistru în interesul lui Zbisko. — Știa și aceea ce s'a întâmplat cu Jurand și cu fiica lui, dar nici acum nu credea, că cruciații ar fi răpit pe Danusia.

— E tristă vestea aceasta, dar și Jurand spune, că nu cruciații i-au răpit pe fiica lui.

Mazko privi apoi la Lichenstein pe care în numele lui Zbisko voia să-l provoace.

— Griji — îi zise principesa — să nu te certî cu Lichenstein, el e trimis și afară de aceea magistrul îl iubește mult și nimic nu face fără a-i cere sfatul.

— Nici n'am de gând să mă cert cu el, adause Mazko, ba aș dori să-i caut prietinia.

— Aș dori să-mi dea o scrisoare, cu care neconturbat de mine să pot merge în Malborg unde se susține Zbisko.

— Atunci vino că te recomand eu lui.

Lichenstein nu cunoscă pe bătrânul Bogdaniec. Principesa îl recomandă astfel:

— Acest cavaler merge în Malborg și eu i-am dat deja scrisoarea de recomandare și cunoscându-ți influința ta mare, ar dori să-i scrii și tu câteva rânduri.

Lichenstein privind la Mazko îl întrebă:

— Ce motiv așa mare te îndeamnă să mergi în Malborg?

— Doresc să văd pe marele magistrul!

— Nu-l vei vedea, căci el deja de o lună a plecat să-și apere posesiunile în contra atacurilor lui Vitold.

Mazko se întristă mult la auzul acestora.

— Se vede, că ai dori tare să vezi pe marele magistrul?

— Da zău!

Agoi suspinând zise în sine:

— Sermanul Zbisko!

IV.

Mazko se grăbi să plece, căci eră convins, că de cumva marele magistrul a plecat atunci și Zbisko s'a dus cu el.

Lichtenstein îi scrisese lui Mazko îndată două scrisori de recomandare: una adresată

căpitanului de poliție din Brodnitz și cealaltă marelui magistrul.

Pe drum să cugetă se lasă pe Jaghienka și pe Anulia în Plotzk, la principesa Alexandra, dar Jaghienka nici nu voia să-uză de așa ceva. — Ea dorea să meargă la Anna Danuta, care urește pe cruciați și iubește pe Zbisko.

Mazko s'a opus, dar Jaghienka a rămas neînduplecată.

— Dumnezeu îmi vede sufletul și inima, voi toți așa mi-ați spus, că Danusia nici când n'are să scape din mâinile cruceaților și dacă asta-i adevărat, atunci?..

— Ce-i atunci — zise Mazko.

— Atunci aș dori să fiu tot în societatea lui Zbisko.

— Mazko începu să plângă și zice cam întristat:

— De cumva Danusia va să moară atunci Zbisko, în durerea lui nici nu va voi să te mai văz.

Nici nu vreau să mă văz... Eu vreau numai să fiu în apropierea lui. Îi voi spune, că sunt Jasko și el nu mă va cunoaște.

Mazko n'a m'ai știut să răspundă nimic. Ajuns în Brodnitz s'a decis să se înfurseze, că de cumva marele magistrul e în Malborg, atunci el va merge deadreptul în Spichov, unde de sigur vor ști ceva despre Zbisko.

În Brodnitz a fost primit tare amicabil. Aici a aflat dela Ulrik Junghingen, că marele magistrul îndrăgi mult pe tinerul Zbisko și plecând la marginea hotarelor Litvaniei l-a dus cu sine și pe el.

Mazko deja știa, că înzadar ar merge în Malborg, că fratele său de sigur a căutat acolo pe Danusia.

De aceea plecă îndată spre Citna.

Când erau aproape de Spichov, ce zace vis-a-vis de Citna, Mazko ar fi dorit să ajungă în castelul lui Jurand, că doar acolo va afla ceva știre despre Zbisko. — Dar crezând, că Danusia va fi în Citna a preferit mai bine să meargă acolo.

— Ți-e frică să mergi în Citna? — întrebă Mazko pe Jaghienka.

— Nu! — căci știu, că Dumnezeu protejiază pe cei orfani.

— Cruciații n'au frică nici de Dumnezeu, nici de oameni. Cei mai înverșunați între ei au fost Danfeld și Gottfried, pe cari i-a omorît Jurand! Apoi Rothger pe care l-a învins în duel Zbisko. — Dar mai trăiește încă un bătrân.

— Și cum îl cheamă? — întrebă Jaghienka.

— Löwe Siegfried.

— Și el ține prinși pe Jurand și pe Danusia?

— Eu cred, că nici unul din ei nu mai trăiește. Mai mult mă doare inima de contele de Spichov, care a suferit foarte multe în viață.

— Când mă cuget la el, totdeauna îmi vine în minte sermanul meu tată, — îmi zise Jaghienka. — El încă a murit.

— Dumnezeu de sigur l-a binecuvântat — răspuse Mazko, căci a fost un bărbat tare brav.

— Amin, — răspuse Jaghienka lăcrămând.

Intr'aceea vizitiul se oprește și întrebă:

— Uite numai stăpâne!... Cine-i acela care se apropie, coborînd colina aceea?

— Unde? — încâtrău? — întrebă Mazko speriat.

Privind într'acolo văzură aievea o figură mare și necunoscută.

— În adevăr e un uriaș ca și care văzură pe drumul din Tyniec.

— Vine pe jos și are în mână un băț — adause Jaghienka. — Uite cum caută drumul.

— De sigur e orb, — zise Mazko.

Mergând cu toții către el, se convinseră, că'n adevăr e orb și n'are nici măcar un câne, care să-l conducă.

— Nu-l putem lăsa aici pe drum să moară zise Jaghienka. Se coborî de pe cal își puse mâna în portmoneu și scoase bani să-i dea orbului.

Acesta auzind tropotul cailor își lutinse bățul înainte și ascultă salutul Jaghienkei:

— Lădat să fie numele lui Isus! — Îmi pricepi vorba bătrânule? — întrebă Jaghienka.

Sermanul orb se puse îndată în genunchi.

— Scoală-te — îi zise Jaghienka, noi voim să te ajutăm, spune ce năcaz ai?

Orbul se ridică și își făcu cruce apoi arătă cu mâna gura.

— I-au scos limba — zise Mazko.

Ți-au scos limba? — îl întrebă Jaghienka.

— Orbul făcu semn mai de multe ori cu capul ca și când ar fi spus, că da, și își arată și dreapta pe care încă i-au ciungărit-o.

— Cine ți-a tăiat mâna? întrebă Jaghienka.

Bătrânul orb făcu o cruce mare.

— Cruciații zise Mazko.

Orbul aprobă din cap.

— O nefericiții de ei — zise Mazko.

— Pricepi ce vorbim noi cu tine?

— Orbul aprobă din cap.

— Doară ești de aici!... ori din Mazovia?

Spune că da!... Și cu ce i-ai vătămat pe cruciați?

Privind la nefericitul orb și Jaghienka și Mazko începură să plângă.

Jaghienka i-a dat câțiva denari și-apoi zise:

— Nu te vom lăsa aici nefericite! Te vom duce în Mazovia, dar mai întâiu trebuie să ne abatem prin Citna.

Orbul se înfurie peste măsură.

— Ce năcaz ai? întrebă Jaghienka.

Glava, care până acum povesti cu Anulia se întoarse spre nefericitul orb și zise:

— El e acela!

— Din Citna vii?

Orbul făcu din cap că da!

— Doar ți-ai căutat acolo pe fică-ta? Acesta în loc să dea răspuns, începu să-și smulgă părul de pe cap.

— Acesta e Jurand, contele de Spichov, — zise Glava.

— Jurand! strigară cu toții.

Nefericitul căzu la pământ zdrobit de suferințe, necazuri și de foame. — Deja de zece zile călători spre Spichov, și abia în câte vre-un loc mai căpătase câte o bucată de pâne, cu care să-și stămpere foamea. — Și în acest timp Provedința i-a trimis în cale pe bohemul, care l-a recunoscut.

(Va urma).

ECONOMIE.

Sistemele de arendare aplicate pe moșiile Academiei.

Studiu economic de Dr. D. Busuiocescu. București 1911.

— Dare de seamă. —

Chestiunea economiei preocupă azi deopotrivă pe toți bărbații dornici de o soartă mai bună pentru țărani din România.

Rezolvarea favorabilă și mulțumitoare a problemelor economice în Regat, cari probleme sunt în strânsă legătură și cu marile chestiuni sociale și culturale a neamului, e cu atât mai necesară, cu cât dela aceasta deslegare norocoasă atârână în mare măsură întârrirea lăuntrică și în afară a Țării Românești.

De aceea am socotit a fi de folos, ca scrierea care poartă titula de mai sus, să fie cunoscută cât de amănunțit; mai vârtos, că aflăm expuse în ea lucruri și fapte de mare interes economic preste tot; ear de altă parte vedem cum cea mai înaltă instituție culturală a Românilor pășește în fruntea nu numai a culturii, ci servește ca exemplu foarte bun și în ce privește administrarea și chivernisirea corectă a bunurilor sale.

Lucrarea Dlui Dr. Busuiocescu se datorește indemnului Dlui D. A. Sturdza, bărbatul pătruns de nețărmurita dragoste pentru clasa țărănească; ear Academia Română a editat-o și a dat tot concursul autorului, „pentruca și în acest mod Acad. Română să contribuie la buna și sănătoasă deslegare a uneia din cele mai grele chestiuni ale vieții de acum și viitoare a statului“.

*

Academia Română în urma daniilor făcute în decursul vremilor, de bărbați mari, este azi proprietara a 12 moși în diferite părți ale țării anume: Oteteliș, Bătășani, Bălcești, Olteni, Măgurele, Funduchiselet, Țigănești, Călmățuini, Moara Grecilor, Călimănești, Radiana și Roșiori, — pe o întindere totală de 13.180 hectare, din cari 11.147 ha sunt loc arător, ear 2033 ha pădure. — Aceste moși erau până în 1906, date în arândă la câte o persoană, fără ca arendașul se fie luat asupra sa ceva obligăminte față de țărani învoșiți.

Dela acel an academia a dat în arândă numai 3 moși câte unei persoane, fără obligăminte față de țărani; 2 moși sunt esarândate câte unei persoane, dar cu obligăminte contractuale față de țărani; ear 7 moși sunt date în arândă direct la țărani în bani și în loturi.

Prin aplicarea acestor 3 sisteme Academia voiește să vadă și să cunoască mai temeinic, care din ele e cel mai bun pentru a ajuta și pe țărani, dar în aceaș vreme a aduce proprietarului venitul sigur și corăspunzător.

(va urma)

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responsabil: Augustin Gruția

Nr. 6700 - 1911

(65) 1-3

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până în 15 Septembrie 1911 inclusive pentru următoarele stipendii:

I. Din Fundațiunea „Alexandru St. Șulățiu.“

1. Trei (3) stipendii de câte 800 cor. create acum de nou — destinate pentru tineri, cari studiază drepturile sau medicina la universitatea din Budapesta sau la vre-o universitate din străinătate.

2. Trei (3) stipendii de câte 600 cor. unul folosit în anul școl. 1910/11 de către Dionisiu Tobias stud. la facultatea filosofică dela universitatea din Budapesta, iar două create acum de nou, — destinate pentru tineri, cari studiază la vre-un institut afară de patrie: tehnica, metalurgică (Selmetz), pedagogia ori științele reale.

3. Zece (10) stipendii de câte 400 cor. dintre cari 4 au ramas vacante după: Romul Moldovan, Emiliu Folea, Dr. Enea Muntean și Dr. Iulian Cârje, rigorozați în drepturi la universitatea din Cluj, iar 6 au fost create acum de nou, — destinate pentru tineri, cari studiază științele juridice la universitatea din Cluj.

4. Nouă (9) stipendii de câte 200 cor. dintre cari 3 le au folosit în anul școl. 1910/11 Demetriu Negrea gimnast cl. VIII în Făgăraș, Traian Migia gimn. cl. VIII și Radu Fodor gimn. cl. VI în Blaj, iar 6 au fost create acum de nou, — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele superioare.

5. Unsprezece (11) stipendii de câte 120 cor. dintre cari 3 le au avut în anul școlastic 1910/11 Ioan Mărginean gimn. cl. VIII în Ibașfalău, Alexandru Dopp gimn. cl. V în Sibiu și Cornel Petric gimn. cl. I. Cluj, iar 8 au fost create acum de nou, — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele inferioare.

Studenții inserși ca ordinari la școalele de mai sus, cari doresc a obține unul din stipendiile aici înșirate, au să dovedească:

a) că sunt români gr.-cat. mizeri, născuți în Transilvania.

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calcul de eminență.

c) Dintre concurenți vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că sunt consăngeni cu fundatorul.

II. Din fundațiunea „Tordai“.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Iuliu German stud. iur. a. III Budapesta, — destinat pentru studenți eminenți.

III. Din fundațiunea „Ioan Daniel—Dănuțiu de Fersig“.

Un (1) stipendiu de 600 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Gavriil Vili Nyistor gimn. cl. VIII Baia mare.

La acest stipendiu pot concurge studenți români gr.-cat. dela orice școală, sunt însă preferiți consăngenii fundatorului și numai în lipsa acestora se va conferi altuia.

IV. Din fundațiunea „Ioan F. Negruțiu“.

Un (1) stipendiu de 120 cor. conferit pe anul școl. 1910/11 lui Ioan Pleșa gimn. cl. V în Turda, — destinat pentru studenți români gr.-cat. dela orice școală. Consăngenii fundatorului au preferință și se pot conferi și fetelor, cari se pregătesc de învățătoare sau pre altă carieră care le-ar asigura un mod de viață mai independent.

V. Din fundațiunea „Vancea — Cassa arhidiecezănă“.

1. Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școlastic 1910/11 de către Ovidiu Hulca gimn. cl. VIII în Blaj, — destinat pentru gimnaziști, fii ai Arhidiecezei, ori consăngeni de ai fundatorului, cari vor intra în „Seminarul junimei române gr.-cat. stud. în Blaj“.

2. Patru (4) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1910/11 de către Ioan Pecea, Ioan Pop, Alexandru Bratu și Ioan Negrea pedagogi curs IV în Blaj, — destinate pentru candidați de învățători în arhidieceza noastră cari vor ascultă cursul preparandial la preparandia arhidiecezănă gr.-cat. din Blaj și eventual la altă preparandie gr.-cat.

La dobândirea stipendiilor din această fundațiune au preferință rudenii fundatorului, chiar și dacă ar fi născuți afară de Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, dela străini însă se cere să fie fii ai acestei Arhidieceze.

VI. Din fundațiunea „Iosif Tarția“.

Un (1) stipendiu de 140 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Alexandru Măcelor stud. medic. în Budapesta, destinat pentru studenți dela orice școală, în locul prim pentru rudenii de ale fundatorului.

VII. Din fundațiunea Andreiu P. Liviu“.

Un (1) stipendiu de 100 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Iosif Zeik cl. III elem. în Alba-Iulia, — destinat pentru studenți români gr.-cat. dela orice școală sau pentru meseriași, — consăngeni de ai fundatorului. Il pot dobândi și fete.

VIII. Din fundațiunea „Alexandru Micu“.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Ștefania Pop prepar. cursul III în Sibiu, — destinat pentru elevi sau eleve ai școalelor medii comerciale sau ale școalelor superioare de fete. Consăngenii au preferință.

IX. Din fundațiunea „Timoteiu Cipariu“.

Trei (3) stipendii de câte 100 cor. folosite în anul școl. 1910/11 de către Eugeniu Ciungan gimn. cl. VIII, Zaharie Șeicean gimn. cl. IV și Ioan Stupariu gimn. cl. II în Blaj, — destinate pentru studenți români gr.-cat. la gimnaziul arhiepiscopesc din Blaj.

X. Din fundațiunea „Alexandru Filip“.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Emil Cheșan gimn. cl. VIII în Blaj, — destinat pentru

studenți la gimnasiu, școală reală ori industrială din patrie, ori la vre-o școală militară de cadeți din monarhie. Concurenții vor avea să dovedească cu document legal, cumcă sunt născuți în Transilvania și părțile ad-nexe și cu atestat dela autoritățile bisericești, că se trag din părinți recunoscuți de români adevărați. Consăngenii fondatorului au preferință.

XI. Din fundațiunea „Vasile Rațiu“.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Alexandrina Viciu elevă în clasa IV civilă în Blaj, — destinat pentru studenți români gr.-cat. în clasele superioare ale gimnaziului arhiepiscopesc din Blaj sau pentru fetițe din clasele civile ale școlii de fetițe din Blaj. Consăngenii fondatorului au preferință.

XII. Din fundațiunea „Ioan V. Rusu“.

Un (1) stipendiu de 160 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Corneliu Rusu stud. gimn. cl. III în Gherla, — destinat pentru tineri români gr.-cat. cari frecventează vre-un gimnaziu, școală reală ori comercială ori vre-o școală agronomică.

Dintre concurenți vor fi preferiți consăngenii fondatorului.

XIII. Din fundațiunea „Constantin Alutan“.

Trei (3) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1910/11 de către Dr. Ioan Juga, candidat de avocat, Laurențiu Sima stud. acad. comerc. în Graz și Virgiliu Baciș gimn. cl. VIII în Blaj, — destinate pentru tineri români gr.-cat. studenți la gimnaziu, școlile reale, comerciale, universitate, politehnică, agronomie, preparandie etc.

Consăngenii fondatorului au preferință.

XIV. Din fundațiunea „Ioan Chirilă“.

Interesele disponibile ale fundațiunii acesteia pe anul 1911, în suma de 550 cor. în senzul literilor fundaționale se vor împărți în părți egale între consăngenii fondatorului, cari studiază la vre-o școală.

Consăngenitatea se consideră până la gradul al VIII-lea.

XV. Din fundațiunea „Alexă Bidian“.

Din venitele acestei fundațiuni se vor împărți stipendii adecuate tuturor nepoților din frați ai fondatorului și în locul al doilea băieților și fetițelor înrudiți cu fondatorul prin sânge până la al patrulea (IV) grad, născuți din căsătorie creștinească, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează, — nu vor fi excluși dela stipendii nici aceia cari învață măiestrii.

XVI. Din fundațiunea „Demetriu Cutean“.

Un (1) stipendiu de 40 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Alexandru Spătaceanu gimn. cl. III în Blaj, — destinat pentru școlari, feciori sau fetițe, începând cu clasele normale. Consăngenii fondatorului au preferință, iar dintre străini, cei născuți în comunele Ciufud și Săcădate.

XVII. Din fundațiunea „Partenie Moldovan“.

Un (1) stipendiu de 100 cor. destinat pentru tineri români gr.-cat. dela ori-ce școală, consăngenii cu fondatorul.

XVIII. Din fundațiunea „Petru cav. Ioanette“.

1. Un (1) stipendiu de 400 cor. destinat pentru un tânăr român, care va intra în școala de cadeți.

2. Trei (3) stipendii de câte 200 cor. folosite în anul școl. 1910/11 de către Romul Vespasian Bălosu gimn. cl. VII în Brașov, Septimiu Simu gimn. cl. VIII în Blaj și Ioan Ioanette gimnast clasa a IV-a în Sz. Keresztur, — destinate pentru tineri români, cari vor frecventa clasele gimnaziale ori reale din patrie, începând din prima clasă gimnazială ori reală.

Stipendiile din această fundațiune le pot obține tineri, cari din ambii părinți sunt români, de religiunea gr.-cat. ori gr.-or. din munții apuseni ai Ardealului, din comunele: Cămpeni, Bistra, Certege, Săcătura, Albac, Scărișoara, Neagra, Vidra-de-sus, Vidra-de-jos, Ponorel și Șohodol, — și cari vor dovedi totodată, că sunt născuți din părinți adevărați români.

Descendenții în linie directă din familia Ioanette, constantându-se de capabili și diligenți, vor primi stipendiul cu începutul clasei a IV-a normale sau elementare și au preferință față de alții.

XIX. Din fundațiunea „Iacob Páll“.

1. Un (1) stipendiu de 50 cor. pentru gimnaziști în cl. superioare.

2. Un (1) stipendiu de 30 cor. pentru gimnaziști în cl. inferioare.

La stipendiile din această fundațiune sunt îndreptățiți a concurge numai tineri născuți din ramul gr.-cat. Páll din Szék (comit. Szolnok-Doboka) și din ramul Bosiak sau Borton din Zalasd (comit. Hunedoarei), cari au calificățiune distinsă, învață la gimnaziul rom.-cat. din Cluj și sunt săraci.

XX. Din fundațiunea „Augustin Ládáy“.

1. Un (1) stipendiu de 800 cor.

2. Două (2) stipendii de câte 400 cor. — destinate pentru tineri de naționalitate română și de religiune gr.-cat. cu preferință de aceia, cari voesc a pași pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică, adică s'au decis a face studii referitoare la carierele aceste.

Stipendiile din această fundațiune fiind strâns atârnată dela venitele anuale ale fundațiunii, cari sunt supuse la fluctuațiuni, — conferirea lor asemenea este legată de durata unui an școlastic.

XXI. Din fundațiunea „Ferdinand Hirsch“.

1. Un (1) stipendiu de 800 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Ioan Rusu stud. medic. an. II. în Budapesta.

La stipendiul acesta pot concurge tineri români, cari studiază la gimnaziu, școală reală sau școală agronomică, și sunt născuți în comunele următoare: Turda, Copand, Tur, Rediu, Comișig, Banabic, Aiton, S.-Mărtinul deșert, Ceanul-deșert, Ceanul-mare, Agârbiciu, Mischiu, Sându, Petridul-de-sus, Petridul-demijloc, Petridul-de-jos, Berchiș, Măgura, Schiopi, (Pusztageres), P.-Sâncraiu, Surduc, Bicalat, Iara-inferioară, Agriș (Ruhaegres), Băișoara, Muntele-Băișoarei, Ocoliușul-mic, Ocoliușul-mare, Runc, Cacova, Săcel, Lita-maghiară, Lita-română, Filea-de-jos, Filea-de-sus, Ciurila, Seliste, Selicea, Micș, Hășmaș, Muierău (Ma-

gyaroság) Șutu, Silvașul-maghiar, Indol, ca unele, cari odinioară au format cesaro-regeara pretură a Turdei sub prezidența fecicitului fondator.

XXII. Din fund. „Dr. Simeon Ramontzai“.

1. Trei (3) stipendii de câte 630 cor. folosite în anul școl. 1910/11 de către Alexandru Borza stud. filos. an. III. Nicolae Dănilă stud. inginer silvic an. IV. în Selmets și Laurențiu Giurgiu stud. tehnic an. IV. Budapesta, — destinate pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură din Budapesta și Viena, precum și la academia montană din Selmets și la academia comercială din Viena.

2. Două (2) stipendii de câte 168 cor. folosite în anul școl. 1910/11 de către Ieronim Stoichița stud. iur. II, și Alexandru Bușția stud. iur. an. I. în Cluj, destinate pentru studenți iuriști la universitatea din Cluj.

3. Trei (3) stipendii de câte 126 cor., cari în anul școl. 1910/11 le-au avut Ilie Marincea stud. filos. an. I. în Cluj. Pompeiu German gimn. cl. VIII. în Blaj și Vasile Mircea gimn. cl. V. Zelau, — destinate pentru gimnaziști și studenți la școala comercială.

La stipendiile din această fundațiune sunt preferiți cei nobili de origine.

XXIII. Din fund. „Petru Maior“.

Un (1) stipendiu de 120 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Laurean Maior stud. gimn. cl. VIII. în Blaj.

XXIV. Din fund. „Efraim Klein“.

Un (1) stipendiu de 360 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către Dr. Aureliu Boteiu militar voluntar în Viena, destinat pentru studenți la gimnaziul din Blaj. Preferință au studenții din familiile Klein și Muntil.

Concurenții la toate fundațiunile înșirate până aci în 24 pozițiuni au să alăture la suplicile sale scrise și subscrise cu mâna proprie în l. română: *testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, atestat de paupertate, atestat medical și pentru dovedirea consăngenității cu fondatorul au să alăture atestat dela respectivul oficiu parohial, care se cuprindă tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să numească expres institutul, la care vor studii în anul școlastic 1911/12, și să determine apriat suma și soiul stipendiului pentru care suplică. Suplicile, cari nu vor corăspunde cerințelor aci înșirate, precum și cele întrate după termin, nu vor fi luate în considerațiune.*

XXV. Din fundațiunea „David Br. Ursu de Margina“.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1910/11 de către: Ovidiu Fulicea, gimn. cl. V. în Blaj.

Concurenții la acest stipendiu au să dovedească cu carte de botez, că sunt români gr.-cat. născuți în vre-una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiiu, Hunedoara, — cu atestat de frecventare, că sunt școlari în clasa I. a gimnaziului gr.-cat. din Blaj, iară fetele, că frecventează la școala de fete din Blaj, că au purtarea morală bună

și progres bun în studii și că sunt sau pot fi susceptibili în Seminarul junimei române gr.-cat. studioase în Blaj, iar fetele în Internatul de fete din Blaj.

XXVI. Din fundațiunea de alumnate a Internatului Vancean de fete din Blaj.

Cinci (5) alumnate de câte 100 cor. cari în anul școl. 1910/11 au fost folosite de cătră: Emilia Laslo elevă în cl. IV., Letiția Nascu elevă în cl. III., Iuliana Zehan și Victoria Simu eleve în cl. II. și Olivia Cristea elevă în cl. I. a școlii civile de fete din Blaj.

Suplicantele pentru aceste alumnate au să intrunească și să dovedească următoarele condițiuni:

- a) că sunt române gr.-cat., mizere născute în arhidieceză.
- b) că pe lângă purtarea morală bună au din studii calculi buni.
- c) că sunt înmatriculate ca eleve ordinare în școala gr.-cat. de fete din Blaj și sunt primite în Internatul Vancean de fete.
- d) Preferință vor avea fetele de preoți din arhidieceză.

XXVII. Din fund. familiară „Crișanu și Boeriu“.

Un (1) stipendiu de 500 cor. destinat exclusiv pentru rudeni de ale fundatorului; anume descendenți ai unchilor săi Alesandru Crișan, Ioan Crișan și Petru Boeriu, cari n'au împlinit încă anul al 30-lea al etății, și vor studia în numai la gimnaziu și la școală, ci și artele frumoase și tot soiul de meserii, iar fetele la școlile și instituturile de învățământ echivalente acelorora ca, școala civilă de fete, ori altă școală de fete superioară ori institut de instrucțiune pentru lucru de mână femeiesc, economie de casă sau altă meserie sau calificățiune potrivită femeilor.

Concurenții la aceste stipendii au să dovedească cu documente autentice, ca atestat de consanginitate dela oficiul parohial concernent, carte de botez, și atestat dela institutul la care învață, cumcă intrunesc condițiunile de mai sus.

XXVIII. Din fund. „George Vișa“.

1. Două (2) stipendii de câte 100 cor. destinate pentru doi copii români de naștere din Zlagna, cari să învețe vre-o meserie folositoare în Abrud sau Alba-Iulia, cu aceea, modalitate, că în primul an stipendiatul va primi suma de 100 cor., în al doilea 80 cor., în al treilea 60 cor. și în al patrulea an de ucenicie 50 cor., restul și respective plusul ce rămâne din acești 3 ani atunci li-se dă ucenicilor pentru haine, când vor deveni calfe.

Concurenții la aceste stipendii au să-și înainteze rugărilor cătră capitolul gr.-cat. de Alba-Iulia în Blaj până la termenul de mai sus, provăzute cu carte de botez, și copia contractului încheiat cu măiestrul, la care este angajat.

2. Din cametele unui capital de 1000 cor. se vor plăti precăt se va ajunge taxa de asigurare la societatea de înmormântare din Zlagna pentru oameni săraci din Zlagna, de naționalitate română.

Ceice doresc să fie împărțâți de ajutorul acesta au să-și înainteze rugărilor cătră capitolul gr.-cat. de Alba-Iulia în Blaj, provăzute cu carte de botez, atestat de paupertate și atestat autentic despre aceea, cumcă sunt primiți ca membri la numita societate de înmormântare.

3. Doană (2) ajutoare de câte 100 cor. destinate pentru ucenici români, cari învață vre-o meserie în Sibiu sau Brașov. Rudeniile fundatorului vor fi preferite.

Din suma aceasta măestrii cari angajează pe cei doi ucenici, vor primi în primul an pe titlu de îmbrăcăminte fiecare în parte o sută (100) cor. în anul al doilea 80 cor. în al treilea 60 cor. în al patrulea 50 cor. Plusul de bani, ce va resta, se va extrada copiilor pentru îmbrăcăminte și alte trebuințe, când vor ajunge calfe.

Concurenții la aceste ajutoare își vor găti și înainte rugărilor cași cei de sub p. 1 de mai sus, iar consangeniile fundatorului vor avea să alătore la rugare și atestat de consanginitate dela oficiul parohial concernent.

4. Un (1) stipendiu de 100 cor. destinat pentru o fetiță săracă română, care să învețe gospodăria în școala de menaj românească de fete din Brașov. Rudeniile fundatorului vor fi preferite, iar în lipsa acestora vor fi preferite fetele române de naștere din Făgăraș.

Concurențele au să-și gătească și înainteze rugărilor conform p. 3. de mai sus.

5. Un (1) stipendiu de 200 cor. destinat pentru acel tinăr român, care ar dori să cerceteze vre-o școală pedagogică sau preferință. Rugărilor vor trebui gătite și înainte conform p. 3. de mai sus.

6. Un (1) stipendiu de 100 cor. destinat pentru o fată română, care cercetează școala de fete împreună cu Internatul al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Sibiu“.

Rudeniile fundatorului au preferință. Rugărilor au să se gătească și înainteze conform p. 3 de mai sus.

7. Un (1) stipendiu de 1200 cor. destinat pentru un tinăr, care va dovedi o inecșionabilă purtare morală, care își va fi terminat cu bun succes studiile și care ar dori să-și perfecționeze studiile în străinătate, Rudeniile fundatorului vor avea preferință, iar în lipsa acestora stipendiu se va conferi unui tinăr român gr.-cat. ori gr.-ort.

Concurenții vor avea să alătore atestat de botez, atestat de moralitate și progres dovedite în studiile și ocupațiunea de până aci, și eventual atestat de consanginitate dela oficiul parohial concernent.

8. Un (1) stipendiu de 100 cor. destinat pentru copii, cari cercetează școlile elementare, precum și pentru ucenici aplicați în ateliere sau prăvălii;

Un (1) stipendiu de 300 cor. pentru copii, cari cercetează clasele inferioare ale școlilor medii;

Un (1) stipendiu de 400 cor. pentru copii cari cercetează despărțămintele superioare ale școlilor medii sau astfel de școli, cari stau pe același nivel cu școlile medii;

Un (1) stipendiu de 600 cor. destinat pentru aceia, cari urmează studii superioare (academice).

Stipendiile de sub punctul acesta 8 se vor conferi acelor tineri sau fete aparținător la familia lui Gheorghe Vișa, cari vor dovedi purtare morală și progres în studii

Blaj, din ședința consistorială ținută la 2/15 August 1911.

Victor Mihályi m. p.
Archiepiscop și metropolit gr.-cat.
de Alba-Iulia și Făgăraș.

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a execută lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. din Baița—Mezőbanyica, precum și prin aceasta se recercă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiune de 700 cor. adecă șapte sute coroane, la oficiul parohial cel mult până în 28 August 1911 la 12 ore a. m.

Ofertele întrate mai târziu nu se vor considera.

Operatele despre lucrare, adecă, formularul de contract condițiunile edificării, preliminarul de spese și planul aprobat de Prea Veneratul Consistor Metropolitan, la 27 Iulie 1911 — sub Nrul 5775—1911.

gr.-cat., din loc.

Baița, la 10/VIII 1911.

Ioan Câmpian,
paroh gr.-cat.

Teodor Cotoi,
prim curator.

(66) 1—3

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECA. RECREAZĂ-VINDECA

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra cătarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 62—7

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

MÁTYÁS ŞI TRATTNER

rafinată şi depozit liber de spirt, stabiliment pentru denaturare de spirt
în **BARÓT** (cott. Háromszék).

Fabrică (ferbe) şi livrează pe lângă condiţiunile celea mai favorabile
spirt brut, rafinat şi denaturat.

Provocându-Vă la această foaie cereţi oferte de preţuri.

(56) 8-26

MOBILE!

cine voieşte se cumpere mobile
bune şi trainice să se adreseze
cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile şi măsar în

Medias—Medgyes,

care are un depozit bine asor-
tat cu tot felul de mobile,
precum: scaune, divanuri, icoane,
oglinzi, apoi mobile de lemn
moale şi rechizite de culină.

(50) 12-26.

Carte de cetire maghiară pentru cla-
sele: V. şi VI. a şcoalei primare cu limba
de propunere română, de *Ioan F. Negruşiu*
şi *Petru Ungurean*. Carte aprobată pentru
şcolile primare prin ordinul ministerial Nr.
5,9421—1910.

Cancelarie administrativă şi birou de informaţiuni în **Budapesta.**

Procur şi dau informaţiuni în toate
afacerile procesuale, extraprocusuale, admi-
nistrative şi comerciale; mijlocese imprunu-
turi personale, hipotecare şi amortisaţionale
ieftin şi în scurt timp; mijlocese cumpărări,
vânzări, exarendări de bunuri, maşini, motoare
şi alte rechizite economice; finanţez parcelări
de moşii; esoperez ajutoare de stat pentru
preoţi, învăţători, şcoli şi pentru cumpărarea
de izlaze şi păşuni; efeptuiesc tot felul de
comande comerciale eventual şi la bursă
prompt pe lângă taxe moderate şi anticipaţie
pentru corespondenţă.

Dr. Constantin Manea

advocat dipl.

(31) 23-52

VIII. Aggteleki u. 10. l. 7. Telefon: 171—27

Cadoul de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferinţele noastre,

Reprezintă un moment dureros din
vieţa noastră. — Mărime 44/68 cm.

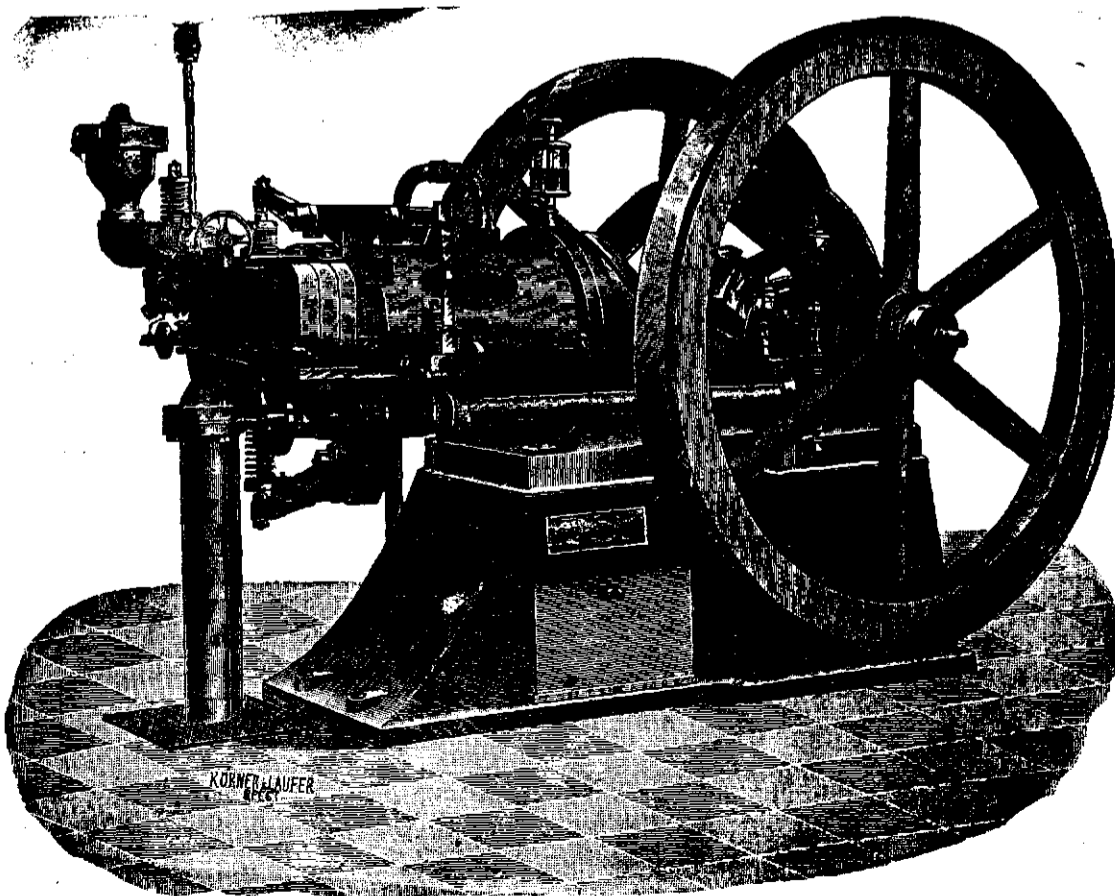
Se află de vânzare la *Librăria Semi-
narului teol. gr.-cat din Blaj*. — Preţul freat
220 cor.

Sprijiniţi industria română!

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAŞINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai
practice **pluguri** şi **maşini eco-
nomice**. În depozitul meu se află
totdeauna gata celea mai renumite
motoare de benzin, locomobile
şi garnituri complete pentru
imblătit cu motor. Motoare
de benzin stabile, motoare
pentru gaz sugativ. Mori de
măcinat şi tot felul de maşini
economice, pe cari le vând cu

preţuri moderate şi condi-
ţiuni de plată favorabile,
în rate.

== Cea mai mare garanţă. ==

Nime să nu-şi cumpere pluguri
sau maşini economice până nu ceareă
la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de maşini
în Blaj—Balázsfalva.

Desluşiri şi informaţiuni se
dau gratis.

(38) 21-52

Sprijiniţi industria română!

Augustin Spicţiu